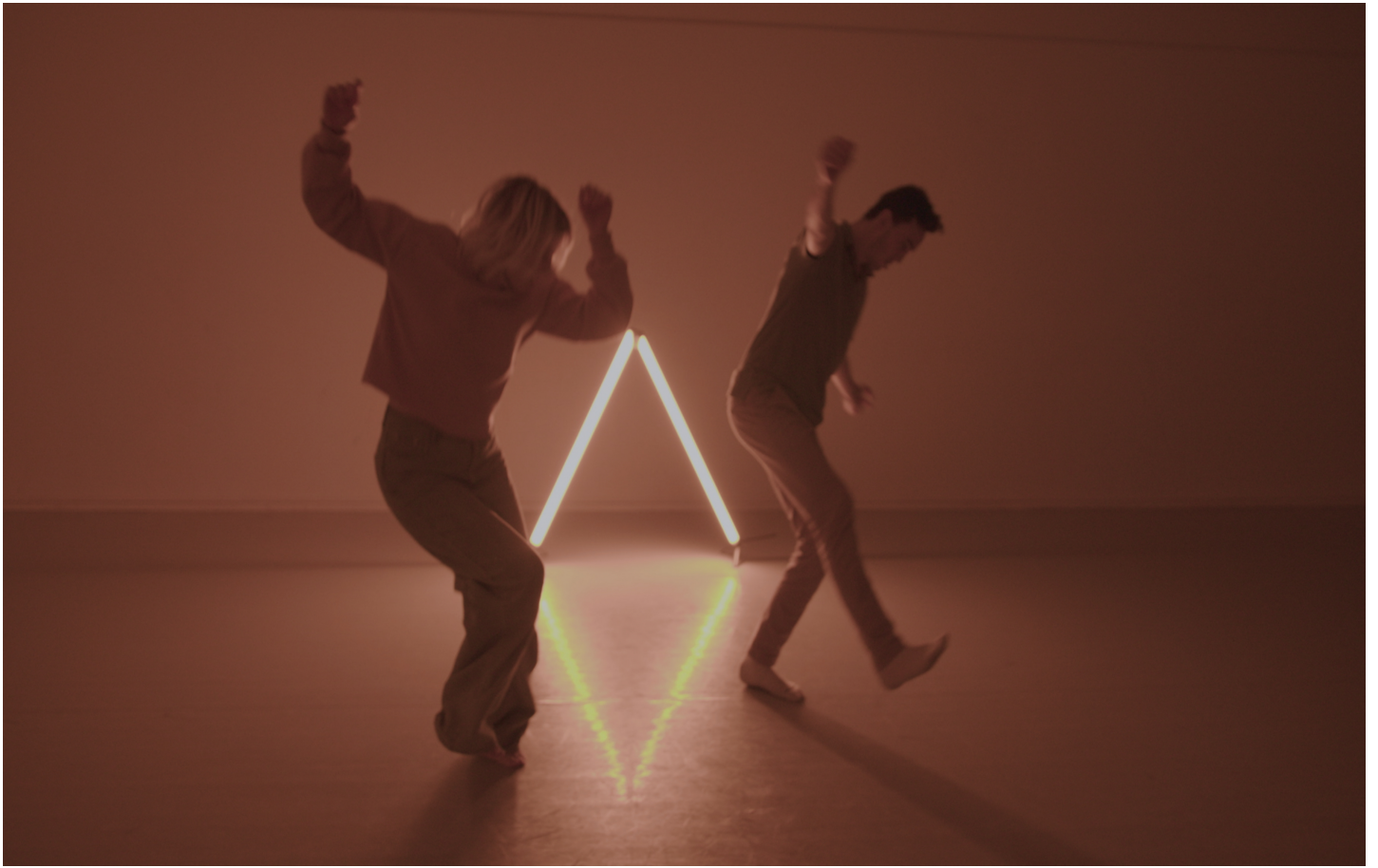

KULTURALLIANSEN

Rapport etter kartlegging av kulturlokaler i 25 kommuner

KULTURALLIANSEN

Innhold

1. Innledning – bakgrunn og mål for kartleggingen
 2. Oppsummering
 3. Metode
 4. Hovedfunn - Korps
 5. Hovedfunn - Teater
 6. Hovedfunn - Kor
 7. Hovedfunn - Eierskap og ansvar
 8. Hovedfunn - Tilrettelegging og tilgjengelighet
 9. Behov for mer kunnskap
 10. Om Kulturalliansen
 11. Om Kartleggingsprosjektet
- Vedlegg:
Kartleggingskjemaer
Tabeller
Kartlagte kommuner, hus, rom og aktiviteter

1. Innledning

«Å ha tilgang til egnede lokaler er den viktigste enkeltfaktoren for å sikre et levende kulturliv over hele landet. Dessverre er dette mangelvare, spesielt for de lokale frivillige kulturorganisasjonene. Selv om mange kommuner har god oversikt over sine kulturlokaler, så er savnet etter en uttømmende og landsomfattende kartlegging stort. Kulturalliansen har derfor, i samarbeid med Norsk musikkråd og Kulturrom, tatt initiativ til å gjennomføre av dette. Vi mottar støtte fra Kulturdepartementet og Sparebankstiftelsen til kartleggingen, og har også bred støtte i fylkeskommuner, politikere og – ikke minst – fra kultursektoren og våre egne medlemmer.»

Denne rapporten oppsummerer Kulturalliansens kartlegging av de lokalene som brukes av det frivillige kulturlivet i 25 kommuner. I kartleggingen er det samlet inn informasjon om det enkelte hus og rom. I tillegg er det hentet inn informasjon om aktiviteten rommene brukes til i dag. Kartleggingen i de 25 kommunene ble gjort fra 2019 til 2022.

Kartleggingen er gjennomført av kommuner, av Kulturalliansens medlemsorganisasjoner eller de to i samarbeid. Den gjennomføres ved å lage oversikt over frivillige kulturaktiviteter i kommunen, besøke lokalene der de øver, produserer og framfører. Gjennomførte målinger og øvrige opplysninger legges inn i en sentral database.

Tilbakemeldinger fra de som bruker lokalene legges inn i samme database, sammen med eventuell informasjon om behov for utbedringer. Slike utbedringer kan være bygningstekniske utbedringer for å møte aktuelle krav om sikkerhet og tilgjengelighet. De kan også være nødvendige for å gjøre lokalene bedre egnet for den aktiviteten som faktisk foregår der.

Analyse og rapport er laget av Kulturalliansen ved Marianne Ween. Stor takk går til Åsmund Mæhle og Sigurd Engesnes for hjelp med analysene, og Jon G. Olsen og Norsk musikkråd for teknisk bistand.

2. Oppsummering

Hovedkonklusjonene fra kartleggingen er som følger:

- De fleste lagene har øving og framføring i kommunale og organisasjonseide bygg
- 76 % av musikk-øvelsene foregår i lokaler som ikke er akustisk egnet for aktiviteten
- Det er for liten kunnskap blant lagene om hvilke akustiske forhold som egner seg til deres aktivitet
- De fleste korpsene, samt mange band, øver i skolebygg
- En tredjedel av alle kor øver i kirker, og enda flere holder konsertene sine der
- Grendehus er arena for mange teatre, band og dansere
- 49,2 prosent av lokalene som lagene øver i, er tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne. Flere bygg er tilgjengelig enn det den første pilot-rapporten viste
- Aktivitetene har ikke tilstrekkelig tilgang til lager
- Det er stort behov for oppgradering av organisasjonseide bygg
- Det er stort behov for brede kartlegginger i flere kommuner

3. Metode

I kartleggingen er det brukt fire skjema (se vedlegg), som fylles ut ved befaring av kulturlokalene og etter samtale med de frivillige lagene som bruker dem.

Disse skjemaene fylles ut med informasjon:

- Om huset
- Om hvert rom i huset
- Om aktiviteten i rommet
- Om behov for utbedring i organisasjonseide hus

Skjemaene for hus og rom inneholder først og fremst objektive og målbare opplysninger, men også noen mer subjektive spørsmål (for eksempel om bakgrunnsstøy er sjenerende, hørbar eller ikke hørbar). Skjemaet med brukererfaringer inneholder også noen målbare opplysninger, men har også en del subjektive spørsmål knyttet til hvor fornøyd laget er med ulike aspekter i rommet. I dette skjemaet er det også mulig å legge inn fritekstkommentarer.

Skjemaet for rom har med spørsmål knyttet til fire nøkkelfaktorer som sier noe om i hvilken grad et kulturlokale er tilgjengelig for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Skjemaet for organisasjonseide hus tar for seg oppgraderingsbehov og estimerte kostnader for disse.

Opplysningene registreres gjennom et nettbasert skjema i Kulturalliansens database, som driftes av Norsk musikkråd. Databasen som ligger i bunnen, er den samme som Norsk musikkråd bruker til sine akustikkmålinger i enkeltrom. Dermed vil det i framtida være mulig å sammenstille opplysninger på tvers av de to løsningene.

Dersom flere lag bruker samme rom, så kan det være flere registrerte aktiviteter per rom. For lag som bruker flere rom kan det være registrert aktiviteter for ulike rom. Noen hus og rom som er registrert i kartleggingen har ikke noen aktiviteter knyttet til seg. Det skyldes enten at huset eller rommet ikke brukes på jevnlig basis av noen lag eller at kartlegger ikke har fått tak i informasjon fra de lagene som bruker lokalet, for eksempel som følge av utbruddet av koronaviruset.

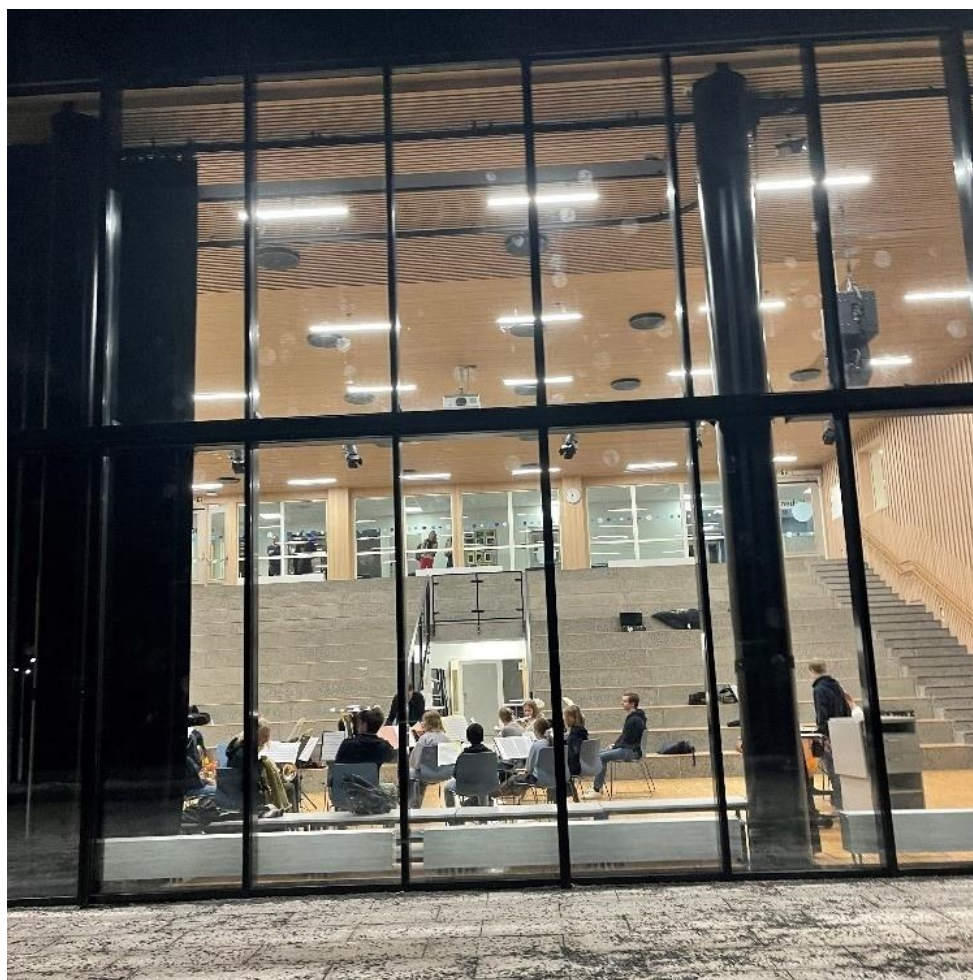
Det er lokale kulturorganisasjoner eller kommunene selv som samler inn og registrerer opplysningene etter veiledning av Kulturalliansen. Dette kan bety noe ulik praksis i utførelsen av arbeidet, og det må tas høyde for en viss feilmargin når man tolker resultatene.

Kartleggings skjema er utformet av Kulturalliansen og Norsk musikkråd. Etter justeringen av kartleggingsverktøyet i 2019 ble det lagt til to segmenter i kartleggings skjema:

- Tilgjengelighet: Utformet i samarbeid med prosjektleder for Tilgjengelighetsmerket (Norske konsertarrangører)¹
- Organisasjonseide bygg: Tilleggsskjema utformet i samarbeid med Noregs Ungdomslag

Etter at vi samlet inn erfaringer fra kartleggere høsten 2021 ble det gjort følgende endring:

- Skjema for Brukererfaringer delt inn i to, hvor den første delen – om aktivitetene i rommet – skal fylles ut av kartlegger. Den andre delen – om hvor fornøyd brukerne er – fylles ut av brukerne.

¹ <https://www.tilgjengelighetsmerket.no/>

4. Korps

Øving i skoler

Hele 68,2% av korpene øver i skoler, de fleste på barnetrinnet. 45,8% holder også sine konserter på skoler, men igjen mest på barnetrinnet. 35% av korpene velger å holde konserter i grendehus eller kulturhus.

Akustikk

Norsk musikkråd har utarbeidet lett tilgjengelige standarder for hvordan et rom må være for at det skal gi gode forhold for ulike musikk-genre. Eksempelvis trenger et skolekorps 1500 m³ for å oppnå best akustikk og trivsel. Vi har målt dimensjonene på rommene vi har kartlagt, og når det gjelder korps-øvelser er resultatet slik:

Kriterium	Korps (81 lag)	Annen lydsterk musikk (15 lag)
Tilstrekkelig volum på rommet	50,6 %	40 %
Tilstrekkelig takhøyde	47,4 %	40 %
Tilstrekkelig areal på rommet	59,0 %	40 %
Forhold mellom lengde og bredde OK	64,5 %	53,3 %
Alle kriteriene oppfylt	21,9	6,7 %

Som tabellen viser øver bare halvparten av korpene i rom med stort nok totalt volum, og under halvparten har nok takhøyde. Litt flere enn hvert femte korps øver i rom som oppfyller alle krav til å spille korpsmusikk i rommet.

Akustikk

Ulike aktiviteter trives med ulik etterklang. Tilbakemeldingene fra våre kartleggere og brukerne av rommene viser at 36,8 prosent av korpene øver i rom med lang etterklang (klangfullt), noe som gir feil lydbilde både for musikere og dirigent.

Kriterium	Lydsvakt	Lydsterkt	Forsterket
Tørt	43,0 %	55,1 %	63,2 %
Klangfullt	57,0 %	44,9 %	36,8 %

Tilgang til lager

Bare 53 % av lagene er helt eller delvis tilfreds med lagerforholdene der de øver. Korps har spesielt stort behov for lager, og blant disse er bare 31 % helt eller delvis fornøyd. Nesten to tredeler av korpene øver på skoler. Det er viktig med bedre forståelse blant skoleeierne for at korps må få dekket sine behov for lager. Bæring av tungt utstyr over lange avstander er en stor ekstrabelastning for foreldre og spesielt yngre korpsmedlemmer.

Ønsket politikk = bruk av skoler

Både frivillige lag, skole-eiere og politikere ønsker at skolene skal brukes til frivillig aktivitet. Vår undersøkelse viser at dette skjer – det er stor aktivitet i skolene og mange kulturaktiviteter. Korps er den gruppen som bruker skolene aller mest. Likevel er lokalene de øver i i dag ikke egnet for denne aktiviteten. Heller ikke nye skoler bygges etter de internasjonale kravene som skal legges til grunn for korpsmusikk. Det er et tankekors at hverken kommune eller utbygger alltid kjenner til hva som skal til for å gi gode øvingsvilkår.

Uønskede resultater

Det er etter hvert godt dokumentert at det å delta i kulturfrivilligheten fører til bedre folkehelse, trivsel, mental helse – i tillegg til at deltakerne lærer et instrument og publikum får fine kunstoplevelser. Den kvaliteten på øvingslokalene som her dokumenteres medfører derimot tinnitus, hodepine, slitasje på grunn av bæring av utstyr og instrumenter – og dårligere kunstnerisk resultat.

Sitater om akustikk fra fritekstfeltene i brukererfaringene:

- *«Det er for mye lyd og oppleves skadelig for hørselen. Til og med ungene (ca 9 år) klager på for mye lyd.»*
- *«Det er for mye lyd og vanskelig/umulig å jobbe med balanse i korpset. Ødelegger derfor for spillekvaliteten til korpset.»*
- *«Akustikken er ikke god i lokalet. Det blir mye lyd som oppleves litt grøtete.»*
- *«Akustikken oppleves veldig grumsete og er langt fra tilfredsstillende.»*

Sitater om lagersituasjonen fra fritekstene i brukererfaringene:

- *«Et av lagene som korpset bruker er egentlig et handikaptalett.»*
- *«Korpset har ikke plass til mer utstyr på lagrene og har derfor innkjøpsstopp.»*

5. Teater

Mange teatergrupper, danselag og band i velger å ha sine øvelser i grendehus. Kanskje er dette på grunn av at rommenes dimensjoner legger bedre til rette for både øvelser og forestillinger. Blant lag som øver i kulturhus, samfunnshus, grendehus eller ungdomshus er det 42 % som har tilstrekkelig areal, takhøyde og volum, mens tilsvarende tall for de som øver på skoler bare er 24 %.

I hva slags hus har de ulike typer lag sine øvinger?

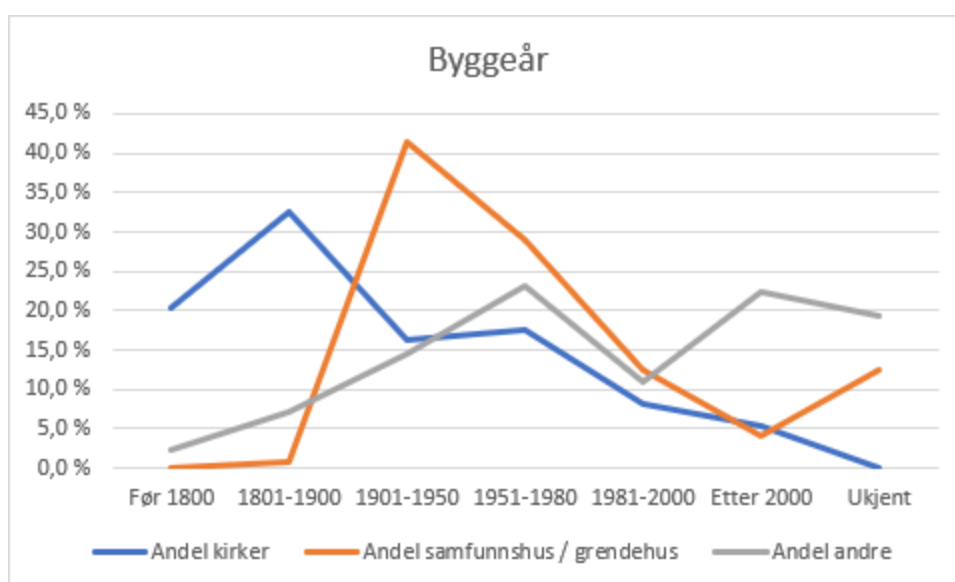
Hustype	Kor (121)	Korps (82)	Band (19)	Teater (16)	Dans (27)	Annet (87)
Barneskole	14,0 %	40,2 %	5,3 %	6,3 %	11,1 %	3,4 %
Barne- og ungdomsskole	2,5 %	13,4 %			3,7 %	1,1 %
Ungdomsskole	7,4 %	13,4 %	5,3 %	6,3 %	3,7 %	6,9 %
Videregående	5,0 %	1,2 %	21,1 %			2,3 %
Kulturskole		1,2 %				
Kulturhus	9,1 %	9,8 %	15,8 %	18,8 %	22,2 %	17,2 %
Samfunnshus / grendehus / ungdomshus	2,5 %	11,0 %	26,3 %	56,3 %	33,3 %	26,4 %
Kirkebygg (Den norske kirke)	36,4 %	1,2 %				6,9 %
Menighetshus (Den norske kirke)	12,4 %	2,4 %	5,3 %			9,2 %
Lokaler for øvrige livssyn	2,5 %				7,4 %	1,1 %
Barnehage		1,2 %				
Fritidsklubb					3,7 %	
Konsertsted					3,7 %	1,1 %
Idrettslokale (ikke skole)	0,8 %				3,7 %	
Museum	0,8 %					2,3 %
Serveringssted / bar / restaurant / kafe / selskapslokale	3,3 %		5,3 %			
Eldresenter/sykehjem					3,7 %	
Annet	3,3 %	4,9 %	15,8 %	12,5 %	3,7 %	21,8 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Akustikk

Vi har ikke like klare standarder for akustikk og rom-utforming på teater som på musikk. Men Riksteatrets tekniske krav til nybygg beskriver adkomst, muligheter til å henge opp og installere scenografi, lys- og lydanlegg, skjult adgang til scene, strøm og justerbar akustikk. Noregs Ungdomslags prosjekt Huset i Bygda kartlegger grendehus, og Kulturalliansen vil se nærmere på både behov for utbedring med henblikk på egnethet, i samarbeid med dem.

Situasjonen for grendehus

Både grendehus og hus eid av tros- og livssynsorganisasjoner er eldre enn gjennomsnittet av kartlagte hus:

Dette gir utfordringer i tillegg til behovet for forbedring av egnethet. Mange av byggene trenger generelle utbedringer, og tilfredsstillende ikke dagens byggetekniske krav til sikkerhet og tilgjengelighet. Det kreves et stort løft for å nå potensialet for optimal bruk av disse byggene.

Tabellen under viser andel av organisasjonseide hus som har behov for oppgradering, reparasjon eller utskiftninger på ulike områder:

Type oppgradering	Andel hus som trenger denne typen oppgradering
Kjøkken	12,3 %
Dører	13,7 %
Vinduer	20,5 %
Isolasjon	13,0 %
Elektrisk	10,3 %
Vegger	14,4 %
Gulv	10,3 %
Tak	17,1 %
Vann	4,1 %
Toalett	15,1 %
Annet	8,2 %

6. Kor

De aller fleste kor øver i hus eiet av tros- og livssynsorganisasjoner. Når vi legger til korps, dans og

annet, blir dette en viktig arena for kulturfrivilligheten og en stor utfordring for organisasjonene. Hvordan skal det legges til rette for at disse arenaene blir bedre egnet for deltakerne? I hvilken grad har eierne ansvar for tilrettelegging og inkludering i hus som i utgangspunktet var ment for en menighet, men som i dag er åpne for både frivilligheten og publikum generelt?

Tabellen under viser andel av korene som øver i rom som tilfredsstillende de ulike kravene til dimensjoner på øvingsrommet i Norsk Akustikkstandard (NS 8178), gitt antall personer som deltar på aktiviteten:

Kriterium	Kor (117 lag)
Tilstrekkelig volum på rommet	47,9 %
Tilstrekkelig takhøyde	49,6 %
Tilstrekkelig areal på rommet	74,4 %
Forhold mellom lengde og bredde OK	59,8 %
Alle kriteriene oppfylt	19,7 %

Vi vet at en større andel av korene har framføringer i kirker, enn de som har øvelser i kirker. Vi vet at skolens lokaler i snitt er dårligere egnet enn kirkene. Vi antar derfor at korene har litt bedre forhold når de har konsert i kirkene, enn når de øver på skolen. Det er likevel en stor utfordring for tros- og livssynssamfunn, enten de har egne kor og dansegrupper eller leier ut til andre, å undersøke hva som kan gjøres for å bedre situasjonen.

Kulturrom og Norsk musikkråd kan gjøre målinger og yte tilskudd for slike utbedringer, men de oppgir at ordningene har ikke god nok finansiering til å møte behovet.

7. Eierskap og ansvar

Tabellen på neste side viser hva slags type hus lagene i i de 25 kommunene bruker. De to første kolonnene med tall tar utgangspunkt i husene som er kartlagt, mens de to kolonnene lengst til høyre tar utgangspunkt i brukererfaringene for henholdsvis øving og framføring.

Hustype	1. Andel av husene i kartleggingen	2. Andel av husene med registrert aktivitet	3. Andel lag som øver i slike hus	4. Andel lag som framfører i slike hus
Barneskole	8,7 %	12,6 %	16,4 %	7,2 %
Barne- og ungdomsskole	4,0 %	3,6 %	4,5 %	1,8 %
Ungdomsskole	2,4 %	6,4 %	8,2 %	5,7 %
Videregående	1,6 %	2,8 %	3,7 %	1,1 %
Kulturskole	0,7 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %
Kulturhus	8,9 %	16,0 %	13,0 %	19,7 %
Samfunnshus / grendehus / ungdomshus	26,9 %	17,7 %	16,4 %	21,5 %
Kirkebygg (Den norske kirke)	16,5 %	17,3 %	14,7 %	20,4 %
Menighetshus (Den norske kirke)	5,8 %	6,4 %	7,3 %	6,1 %
Lokaler for øvrige livssyn	2,2 %	1,3 %	1,7 %	1,4 %
Barnehage	0,2 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %
Fritidsklubb	0,2 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %
Idrettslokale (ikke skole)	1,3 %	0,9 %	0,6 %	1,1 %
Museum	2,2 %	1,7 %	0,8 %	2,5 %
Serveringssted / bar / restaurant / kafe / selskapslokale	2,7 %	1,7 %	1,4 %	1,8 %
Bibliotek	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Eldresenter/sykehjem	0,7 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %
Galleri	1,1 %	0,9 %	0,0 %	1,4 %
Konsertsted	1,8 %	1,5 %	0,6 %	1,8 %
Høyskole	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Annet	11,1 %	8,5 %	9,6 %	6,5 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %

Kommuner som huseiere

Kommuner er eiere – og ansvarlig for vedlikehold og utbedring – av de fleste skolene. Skolene, kulturskolene og kulturhusene utgjør totalt 26,3 prosent av de kartlagte husene. Dette betyr at kommunene er avgjørende betydning for kulturlivets arbeidsvilkår.

Telemarksforskning har gjennomført en undersøkelse: Er det rom for kultur i norske kommuner? der de blant annet intervjuet kultursjefer i 17 norske kommuner om kommunens arbeid på kulturområdet. Daglig leder i Kulturrom, Kjetil Wevling, kommenterer til Kulturplot:

– Etter å ha lest rapporten sitter vi igjen med et inntrykk av at det finnes veldig mange flinke og dedikerte kulturfolk både i administrasjoner og i frivilligheten i dette landet, men at det fortsatt er vrient for dem å få forståelse for at kunst og kultur på samme måte som idretten trenger tilgang på lokaler som er egna for bruken. Det er fantastisk at vi bor i et land som investerer betydelige summer hvert år i idrettsanlegg, og det er utrolig viktig, men det virker som at flere av kultursjefene som ble intervjuet til undersøkelsen synes det er vanskelig å forstå hvorfor vi som samfunn ikke er like villige til å investere i gode lokaler for barn og unge som for eksempel driver med musikk, dans eller teater. Vi tar selvsagt også med oss fra rapporten at det er et veldig stort behov for mer midler til oppgradering av kulturlokaler, at skolene i veldig ulik grad klarer å fungere som lokale kulturhus og at det bygger seg opp et etterslep på investeringer i kulturhusene.

Flere av de kartlagte kommunene i Kulturalliansens prosjekt har også kommentert tilgang til egnede lokaler:

«Pris på øvingslokaler på samfunnshuset kan være en sperre for øving her.»

- *«Tilbakemeldingene fra enkelte lag og foreninger peker på at det kan være vanskelig å få tilgang til bygdas grunnskoler på kveldstid.»*

- *«Sykehjemmets lokaler kan også være aktuelle for et tettere samarbeid med frivilligheten. Det finnes muligheter her for sambruk som kan glede både beboere og det frivillige lag og foreningslivet.»*

- *«Flere av lokalene som finnes har behov for oppgraderinger, inkludert mer lagerplass for å bedre vilkårene for kulturaktiviteter.»*

- *«Det er mange lokaler å leie/være i, men også mange av dem som ikke er godt nok tilpasset kulturaktiviteten som foregår. Spesielt ser vi at vilkårene for dans ikke er tilfredsstillende, kunstforeningen mangler utstillingslokaler, og at lokale lag og foreninger sliter med god nok lagerplass.»*

- *«Det er nok bygninger, men det kunne med fordel vært flere støtteordninger for driften av disse husa.»*

- *«Mykje av aktiviteten foregår i sentrum, mens lokala i grendane er mindre i bruk.»*

Organisasjoner som huseiere

Frivillige organisasjoner eier 51,4 prosent av husene. Tros- og livssynsorganisasjoner 24,5 prosent. Andre organisasjoner, som grende- og ungdomslag eier 26,9 prosent. Det betyr at tilskudd og rammevilkår for frivilligheten er avgjørende for hvor gode arenaer er – og kan bli – for kulturfrivilligheten.

Et hovedproblem med å flytte øvinger fra klasserom til kulturhus, kirker eller organisasjonseide bygg, er at det gir økte leiekostnader for lagene. Alle lag som mottar voksenopplæringsstøtte, har rett til gratis bruk av kommunens undervisningslokaler. Den samme retten gjelder ikke i kulturhus, kirker eller organisasjonseide bygg. For samfunnshus, ungdomshus og grendehus er det også en begrensning at de har et etterslep når det gjelder vedlikehold og at det i en del tilfeller er frivillige med begrensede ressurser som drifter husene. For kirker og organisasjonseide bygg er også kostnader knyttet til oppvarming om vinteren et problem.

Når det gjelder framføring er tallene enda klarere. Andel av kartlagt aktivitet som har sine framføringer i Grende-samfunns-ungdomshus og i Tros- og livssynshus:

Framføring	Kor	Korps	Band	Teater	Dans	Annet	
Grende- samfunns- ungdomshus	4,3	18,8	30,0	60,0	8,3	28,8	%
Tros- og livssynshus	58,9	8,4	10	0	16,7	24,9	%
Total	63,2	27,2	40	60	25	55,7	%

Stort behov for oppgradering av organisasjonseide bygg

Kartlegginga viser stort behov for oppgradering av organisasjonseide bygg. 59 % av de kartlagte husene har behov for oppgradering på minst ett område. I gjennomsnitt vil oppgradering av disse husene koste 757 000,- kroner per hus. Dette er hus som det frivillige kulturlivet har stor nytte av. 16,4 % av lagene øver i slike hus og hele 21,5 % har framføringer der.

Tilskudd til oppgradering, forbedring av akustikk og tilgjengelighet

Organisasjons-eide hus kan søke om midler til oppgradering og utbedring både hos kommuner, og fra desentralisert støtteordning for kulturhus fra spillemidlene. Men ordningene i dag er ikke tilstrekkelige til å kunne bidra vesentlig til disse viktige kulturarenaene. Der oppgraderingene gjelder akustikk eller utstyr kan det søkes tilskudd fra Kulturrom. Disse gir også bistand og tilskudd for å undersøke hva som er nødvendige tiltak. Oppgradering av organisasjonseide kulturhus gir ikke grunnlag for momskompensasjon i motsetning til organisasjonseide idrettsbygg.

8. Tilrettelegging og tilgjengelighet

I plan- og bygningsloven er det stilt krav om universell utforming av bygninger publikum (allmennheten) har tilgang til. Kulturalliansen har i kartleggingen hatt samarbeid med Tilgjengelighetsmerket, som er en sertifisering for kunst- og kulturaktører som har god tilgjengelighet for mennesker med nedsatt funksjonsevne på sine arrangementer. Vi har i samråd med dem plukket ut fire kriterier for tilgjengelighet som er brukt for kartleggingen av rom. Teleslynge er ikke et absolutt krav i Tilgjengelighetsmerket, men de tre andre kriteriene er det.

I tabellen under har vi tatt utgangspunkt i aktivitetene og vist hvilken andel av lagene som øver og framfører i rom der hvert kriterium er oppfylt:

Tilgjengelighet etter 25 kartlagte kommuner:	Andel lag som øver i rom der dette er innfridd	Andel lag som framfører rom der dette er innfridd
Dørbredde minst 90 cm	67,5 %	75,3 %
Trinnfri adgang	56,5 %	64,2 %
Teleslynge	18,9 %	30,1 %
Handicap-toalett i nærheten	56,5 %	64,2 %

I pilotrapporten basert på kartlegging av 8 kommuner var det bare ~~21,9 %~~ 21,9 % av lagene som hadde øvelse i rom som både har tilstrekkelig dørbredde, trinnfri adgang og handicap-toalett i nærheten. ~~34,6 %~~ Dette var svært nedslående tall med tanke på deltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne.

Etter å ha kartlagt 25 kommuner, blant dem større byer som Hønefoss, Kongsberg og Tromsø, ser vi et annet bilde. 49,2 prosent av lagene hadde øvelse i lokaler der disse tre kriteriene var oppfylt. Tilsvarende økning for framføringslokaler var fra 34,6 til 54,8 prosent. Denne positive endringen kan ha med å gjøre at en større andel av de kartlagte husene ligger i byer og tettsteder. Dette er noe Kulturalliansen vil se nærmere på.

Tilgjengelighet etter 8 kartlagte kommuner:	Andel lag som øver i rom der dette er innfridd	Andel lag som framfører rom der dette er innfridd
Dørbredde minst 90 cm	50,7 %	62,4 %
Trinnfri adgang	42,3 %	63,9 %
Teleslynge	11,6 %	22,6 %
Handicap-toalett i nærheten	42,3 %	57,1 %

9. Behov for mer kunnskap

Kulturalliansen kartlegger stadig flere kommuner. Resultatene gir økt kunnskap til kommuner, fylkeskommuner, sentrale politikere og organisasjonene når de skal beslutte om prioriteringer.

- Kulturalliansens innsamlede data kan brukes som utgangspunkt for hver enkelt kommune og deres frivillighet når de sammen skal avgjøre hvilke avvik som skal lukkes først.
- Dataene kan brukes av sentrale myndigheter og politikere for å strukturere tilskuddsordninger som treffer, og gir bedre arbeidskår og kreative kår for det frivillige kulturlivet.
- Kulturalliansens kartlegging har allerede gitt høyere bevissthet og kunnskap om hva som skal til for at kultur skal trives og blomstre i alle norske kommuner.

Kartleggingen har gitt viktig informasjon om rammene frivillig kulturliv i 25 kommuner jobber under. Det er rimelig å tro at mønsteret som er avdekket til en viss grad også vil gjelde nasjonalt. De kartlagte kommunene har ulik geografi, befolkning og ulike forhold mellom byer og desentraliserte områder. Tromsø, Hønefoss og Kongsberg representerer forholdsvis store byer, og kommuner som Bjørnafjord og Vågå representerer kommuner uten store befolkningsentra.

Trøndelag kommune står sterkt i kartleggingen, og både Noregs ungdomslag og Norsk musikkråd er aktive med mange kartlegginger i fylkeskommunen. Dette betyr at vi i løpet av 2023 kan gjennomføre en analyse av arenaer i en fylkeskommune og samlet tilstand for kulturlivet i denne regionen.

Det trengs mer kunnskap om hva slags lokaler det frivillige kulturlivet bruker. Gjennom kartleggingen i 25 kommuner har vi sett et klarere mønster enn da vi analyserte resultatene fra de første 8 kommunene i 2021. Vi har også fått erfaringer med hva som skal til for å få gjennomført kartleggingen. Dette arbeidet bør bygges videre på slik at vi får et enda mer representativt bilde av hva slags lokaler det frivillige kulturlivet bruker.

Hver kartlagte kommune mottar en rapport om resultatene i kommunen, med noen hovedkonklusjoner, til bruk i arbeidet for sin kulturfrivillighet.

10. Kulturalliansen

Kulturalliansen er en paraply for frivillige kulturorganisasjoner, stiftet 5. september 2016.

Kulturalliansen vil:

- Styrke det frivillige, organiserte kulturlivets posisjon og rammevilkår i samfunnet.
- Levere faktabaserte råd og innspill til medlemmer, politikere, departement og kommuner for å oppnå dette.

Vi er:

- Felles talerør for det organiserte, frivillige kulturlivet
- Møteplass for organisasjonene
- Kompetansebase for faktabaserte analyser om rammevilkår og behov for det frivillige kulturlivet

Våre medlemmer:

- Vi har 37 medlemsorganisasjoner fra Kulturvernforbund til Musikkorpsforbund, fra teater til BandOrg til Dissimilis til living og fantastiske fritidsinteresser

Kulturallianser støttes av Kulturdepartementet og Sparebankstiftelsen.

www.kulturalliansen.no

kultur@kulturalliansen.no

11. Kartleggingsprosjektet

Å ha tilgang til egnede lokaler er den viktigste enkeltfaktoren for å sikre et levende kulturliv over hele landet. Erfaring viser at gode og egnede lokaler øker kvaliteten og rekrutteringen i kulturlivet. Organisasjonene i det frivillige kulturlivet har i mange år hørt fortellinger fra sine medlemmer om at de ikke har tilgang til lokaler som passer for deres aktivitet. Dette generelle inntrykket har imidlertid ikke blitt underbygget med data. Enkeltlokaler har blitt målt og vurdert grundig, men det har ikke blitt gjort en systematisk kartlegging i større skala. For Kulturalliansen er det viktig å få kunnskap som kan underbygge vårt politiske arbeid og få data som viser hvor skoen trykker.

Målet med kartleggingen er å få kunnskap om:

- Hva slags lokaler bruker det frivillige kulturlivet til øving og framføring?
- Hvor egnet er lokalene, for aktiviteten som foregår der og antall deltakere?
- Hvor tilfreds er lagene i det frivillige kulturlivet med de lokalene til har tilgang på?
- Hva er tilstanden på de organisasjonseide byggene som det frivillige kulturlivet bruker?

Det har også vært et mål å danne seg et bilde av i hvilken grad kapasiteten og tilgangen på lokaler har vært god nok.

Kulturalliansen håper at dette prosjektet legger grunnlaget for kunnskap om tilgang og behov for utbedringer. Vi håper opplysningene vil kunne være en nyttig kilde i kulturpolitikken nasjonalt og lokalt for frivillige aktører, politikere og rammesettere. Med kartleggingsverktøyet blir de viktigste opplysningene om lokalene registrert og sett i sammenheng.

Den aller første pilotkartleggingen ble gjennomført av Norsk musikkråd i 2017. Etter ansettelse av prosjektleder i Kulturalliansen i 2019 startet arbeidet med justering av verktøyet og framgangsmåten, og prosjektet skjøt fart i 2020. Kulturalliansen inviterte kommuner til å gå sammen med de frivillige kulturorganisasjonene om å gjennomføre kartlegginger lokalt. Daglig leder i Kulturalliansen ble ansatt i 2021, og har ført prosjektet videre, slik at vi i dag kan presentere resultatet av 25 kartlagte kommuner.

Prosjektet har fått støtte over statsbudsjettet siden 2019, og i 2022 fikk prosjektet også støtte fra Sparebankstiftelsen, noe som har vært avgjørende for å sikre framdriften.

I stortingsmeldinga *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig*² om den den statlige frivillighetspolitikken er kartleggingen trukket fram. Der står det:

Regjeringa vil rose frivilligheita for tiltak sektoren sjølv har sett i gang for å sikre at bygg som eignar seg for frivillig aktivitet, blir kartlagde og tilgjengeleggjorde. Eit eksempel på dette er kartleggingsverktøyet som Kulturalliansen har laga for dei lokala som kulturfrivilligheita nyttar. Ambisjonen er at ein i framtida skal kunne gi ei oversikt over alle relevante lokale for kulturfrivilligheita.

Det er viktig for Kulturalliansen å se kartleggingsprosjektet i sammenheng med annet relatert arbeid som er gjort og gjøres på feltet. Samarbeid med disse aktørene er essensielt for Kulturalliansens videre kartleggingsarbeid. Dette gjelder for eksempel:

- Norsk musikkråds akustikkmålinger ut ifra den norske akustikkstandarden NS 8178³. Dette prosjektet skriver rapporter for rom som brukes til musikkformål og beskriver de akustiske i og mulighetene for forbedring. Prosjektet bruker samme underliggende database om Kulturalliansens kartlegging og det er derfor lagt til rette for å sammenstille data på et senere stadium.
- Noregs Ungdomslags kartlegginger av organisasjonseide bygg gjennom prosjektet Huset i Bygda⁴. Målet for dette prosjektet er å samle husene i en egen husbase, synliggjøre disse som viktige kulturarenaer, deretter utvikle verktøy som gjør lagene til mer kompetente huseiere.
- LNU har utviklet en digital portal for tilgang til lokaler, og vil etter hvert kunne fylle dem med informasjon til lag som leter etter egnede lokaler.
- Frivillighet Norge vedtok i 2022 en årsmøteresolusjon Vi trenger alle et sted å være om tilgang på egnede lokaler for frivilligheten.

Ingen av disse prosjektene har imidlertid samlet inn informasjon om aktivitetene i rommene på samme måte som Kulturalliansen har gjort. Kulturalliansen vil ta initiativ til å bruke data fra alle prosjektene for å analysere ulike aspekter ved tilgang til egnede arenaer for det frivillige kulturlivet.

⁴ <https://www.husetibygda.no/>

KULTURALLIANSEN

Vedlegg

1. Kartleggings skjema	24
a. Huset	
b. Organisasjonseide hus – tilleggsmformasjon	
c. Rommet	
d. Aktivitetene	
e. Erfaringer fra bruk	
2. Datagrunnlag for rapporten	35
3. Begrepsavklaringer	39
4. Husene det frivillige kulturlivet bruker	40
5. Rommene det frivillige kulturlivet bruker	45
6. Tilgjengelighet	46
7. Akustikk og dimensjoner på rommet	47

Vedlegg 1. Kartleggingskjema

KARTLEGGINGSSKJEMA – HUSET

Generelt

Kommune

Husets navn
Husets offisielle navn, som samsvarer med GPS-koordinatene som registreres

Evt nettadresse
Hvis huset har

Byggeår
Ved relevante ombygginger el., kommenter under "Andre kommentarer"

Hustype
Kryss av for én, evt kommenter under "Andre kommentarer"

Skole

- Barneskole
- Ungdomsskole
- Barne- og ungdomsskole
- Videregående skole
- Høyskole

Kulturskole

- Kulturskole

Kulturlokale

- Samfunnshus/grendehus/ungdomshus
- Kulturhus
- Fritidsklubb
- Konsertsted
- Bibliotek
- Galleri
- Museum

Annet

- Idrettslokaler (ikke skole)
- Serveringssted/bar/restaurant/selskapslokale
- Kirkebygg (*Den norske kirke*)
- Menighetshus (*Den norske kirke*)
- Lokaler for øvrige livssyn
- Eldresenter/sykehjem
- Barnehage
- Annet (husk å kommentere under "Andre kommentarer")

Eiertype

Kryss av for én, ved «Lag», skriv også eiers navn

- Offentlig - kommune
- Offentlig - fylkeskommune
- Offentlig - stat
- Lag (*frivillig lag/organisasjon*)
- Privat

Kommentar vedrørende huseier

Andre kommentarer

Kontaktinformasjon

Hus e-postadresse

Hus telefonnummer

Kontaktperson

Kontaktperson, rolle

Gatenavn, nr

Postnummer, poststed

Breddegrad

(GPSkoordinat, f.eks. 60.123456)

Lengdegrad

(GPSkoordinat, f.eks. 11.123456)

TILLEGGSSKJEMA ORGANISASJONSEIDE HUS

Fylles kun ut der en frivillig organisasjon eier huset

Husets navn, rommets navn
(for kontroll)

Navn på huseier

Huset har behov for oppgradering/reparasjon/utskifting av

- Vann / avløp
- Elektr. anlegg
- Kjøkken

- Tak
- Toalett
- Gulv
- Vindu
- Annet

- Vegger
- Dører

Husets bruttoareal (m²)

Estimerte kostnader ved de antatt
nødvendige oppgraderinger

Øvrige kommentarer

KARTLEGGINGSSKJEMA - ROMMET

Fylles ut ved enkel befarings, ett skjema pr rom. Samtidig tas 2-3 bilder pr rom. Generelt

Husets navn, rommets navn
(for kontroll)

Rommet brukes til
(fyll ut begge formål)
Øving

- Ja
 Nei

Fremføring

- Ja
 Nei

Hvis ja, publikumskapasitet _____

Hvis ja, ca antall konserter pr år _____

Størrelse

(m³)

Lengde (m)

Bredde (m)

Høyde (m)

Volum

Dersom sceneåpningen er under 50% av salens bredde/høyde, regnes scenen som et eget rom, og målene tas ikke med under lengde/volum

Rommet ligger i _____ etasje

Heis (ja / nei)

Trapp (ja / nei)

Lysanlegg

- Ja
 Nei

Hvis ja, beskriv kort. Er det oppheng for lys/lyd/scenerigg?

Lydanlegg

- Ja
 Nei

Hvis ja, beskriv kort.

Piano / Flygel

- Ja
 Nei

Andre kommentarer

Sceneforhold

Rommet har scene / sceneområde

- Ja
 Nei

Titteskop

- Ja
 Nei

Titteskop:

Delvis innebygd scene med liten sceneåpning (under 50% av salens bredde/høyde), slik at scene og sal utgjør to ulike rom.

Størrelse

Dybde (m)
Scenekant (m)

Bredde (m)

Kvm (m²)

Høyde (m)

Scene beskrivelse

Romakustikk

Subjektive vurderinger av den som fyller ut skjemaet.

Bakgrunnsstøy

- Ikke hørbar
- Hørbar
- Sjenerende

Kommentar bakgrunnsstøy (f.eks. type støy)

Etterklang

- Tørt
- Klangfullt

Kommentar etterklang (f.eks. «meget tørt»)

TIPS:

For å få en indikasjon på om et rom er tørt eller klangfullt, kan man ta i bruk stemmen sin eller klappe med hendene og høre på gjenklangen/ekkoet i rommet. Er det kort gjenklang/ekko er rommet på den tørre siden av skalaen.

Henger lyden igjen lenge vil rommet vurderes som klangfullt. Hvis du har brukt mobil-appen ClapReverb for å måle etterklang, kan du skrive resultatet inn her. Det finnes en enkel veileder for ClapReverb på nettsidene www.kulturalliansen.no/lokaler. Appen er gratis.

Lagermulighet

- Ja
- Nei

Kommentar lager (størrelse, plassering, adkomst etc)

Tilgjengelighet

Er rommet tilgjengelig for mennesker med nedsatt funksjonsevne?

- Tilstrekkelig dørbredde, fri bredde på minst 0,9 m (karmmålt 1 m)
- Trinnfri adgang
- Teleslynge
- HC WC i nærheten

Kulturalliansen vil oppfordre kartlegger til å informere om Tilgjengelighetsmerket til alle som leier ut lokaler eller leier lokaler til kulturaktivitet.

Tilgjengelighetsmerket er en merking av kulturarrangører som er tilgjengelig for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Merket ble lansert i 2018 av Norske konsertarrangører.

Les mer på Tilgjengelighetsmerket.no

Øvrige kommentarer om tilgjengelighet

HUSK!

Det tas i tillegg 2-3 bilder av hvert rom.

Bildene skal ha en oppløsning på 1-3 MB, og vise mest mulig av rommet. Bildene kan lastes opp i jpg- eller png-format.

KARTLEGGINGSSKJEMA - AKTIVITETER

Første del fylles ut av kartlegger, andre del kun etter samtale med bruker Om aktiviteten i rommet

Husets navn, rommets navn
(for kontroll)

Navn på lag / gruppe / enhet
(som har aktivitet i rommet)

Svaret er avgitt av

- Utøver / deltaker / medlem
- Dirigent / lærer / fagperson
- Tillitsvalgt
- Kartlegger

Rommet brukes til

Type aktivitet

- Musikk – lydsvak - kor
- Musikk – lydsterk - korps
- Musikk – forsterket- band
- Teater
- Dans

- Musikk – lydsvak - annet
- Musikk – lydsvak - annet
- Musikk – lydsterk - annet
- Utstilling
- Husflid / håndverk
- Annet (kommenter)

Evt kommentar type aktivitet

Rommet brukes til
*Øving / undervisning /
produksjon (uten publikum)*

- Ja Nei

Dager pr mnd
Gjennomsnitt

Timer år mnd
Gjennomsnitt

Evt kommentar

Rommet brukes til
*Framføring / forstilling /
konsert (med publikum)*

- Ja Nei

Antall pr år
Gjennomsnitt

Evt kommentar

Kort beskrivelse av lagets aktivitet i rommet

ERFARINGER MED BRUK

(ikke obligatorisk)

Hvor fornøyde er dere med:

1 = meget misfornøyd, 2 = ganske misfornøyd, 3 = ganske fornøyd, 4 = helt fornøyd

	1	2	3	4
Lysforholdene i rommet	☐	☐	☐	☐
Lydforhold/akustikk	☐	☐	☐	☐
Ventilasjon/varme	☐	☐	☐	☐
Tilgang til lokalet	☐	☐	☐	☐
Lagerforhold	☐	☐	☐	☐

Hva fungerer godt med rommet til den bruken dere har?

Hva fungerer dårlig med rommet for dere?

Har dere konkrete forslag til forbedringer?

Øvrige kommentare

Vedlegg 2 Datagrunnlag

Tabellen under viser hvor mange hus som er kartlagt i hver av kommunene og hvor mange av disse der det er registrert brukererfaringer fra lag:

Kommune	Antall hus kartlagt	Antall hus med registrert aktivitet
Bjørnafjorden	56	24
Frosta	8	5
Hyllestad	8	5
Kinn	24	21
Kongsberg	9	7
Kristiansund	18	14
Lærdal	10	6
Malvik	9	7
Meråker	5	3
Målselv	28	6
Nannestad	25	5
Ringerike	21	13
Rælingen	14	14
Sandnes	37	36
Selbu	11	9
Smøla	25	19
Sogndal	20	7
Sortland	15	13
Stjørdal	14	10
Strand	12	11
Tromsø	16	5
Trysil	30	2
Tydal	5	5
Vågå	7	6
Ål	22	20
Sum	449	273

Tabellen under viser antall rom som er kartlagt i hver kommune og hvor mange av disse som har brukererfaringer knyttet til seg:

Kommune	Antall rom kartlagt	Antall rom med registrerte aktiviteter
Bjørnafjorden	75	28
Frosta	18	5
Hyllestad	9	5
Kinn	34	28
Kongsberg	13	8
Kristiansund	34	18
Lærdal	10	6
Malvik	11	7
Meråker	7	4
Målselv	42	7
Nannestad	70	10
Ringerike	41	17
Rælingen	19	18
Sandnes	67	62
Selbu	13	9
Smøla	27	20
Sogndal	29	7
Sortland	30	20
Stjørdal	21	13
Strand	22	11
Tromsø	37	5
Trysil	37	2
Tydal	8	5
Vågå	10	8
Ål	48	35
Sum	732	358

Tabellen under viser antall aktiviteter som er kartlagt i hver kommune fordelt på øving/produksjon og framføring:

Kommune	Antall aktiviteter registrert	Antall aktiviteter – øving og produksjon	Antall aktiviteter - framføring
Bjørnafjorden	28	19	22
Frosta	6	2	6
Hyllestad	5	2	4
Kinn	29	28	12
Kongsberg	8	8	2
Kristiansund	24	15	19
Malvik	8	5	4
Meråker	6	3	3
Målselv	8	8	1
Nannestad	11	10	6
Ringerike	19	19	8
Rælingen	31	26	18
Sandnes	89	89	39
Selbu	14	7	10
Smøla	23	8	18
Sogndal	7	4	5
Sortland	29	20	16
Stjørdal	17	6	15
Tydal	7	2	6
Vågå	14	6	13
Ål	54	38	38
Sum	437	325	265

Tabellen under gir en oversikt over aktiviteter fordelt på kulturytring. Lag som bruker flere rom er registrert med en aktivitet per rom:

Type lag	Antall aktiviteter	Andel
Kor	139	29,6 %
Korps	89	19,0 %
Band	30	6,4 %
Teater	18	3,8 %
Dans	31	6,6 %
Utstilling	3	0,6 %
Husflid / handverk	7	1,5 %
Annet	152	32,4 %
Sum	469	100 %

Vedlegg 3 Begrepsavklaringer

Frivillig kulturliv

Frivillige kulturorganisasjoner, på tvers av sjangere.

Lag

Lokale grupperinger innenfor frivillig kultur, for eksempel et kor eller et korps.

Rom

Rommet/lokalet som benyttes av et lag til øving og/eller framføring.

Aktivitet

En registrering av at et lag bruker et gitt rom for øving og/eller framføring, samt informasjon knyttet til denne aktiviteten. For eksempel type lag (kor, korps, dans osv.) og antall deltakere.

Brukererfaring

Et lags registreringer av hvordan det oppleves å øve/framføre i et rom.

Hus

Huset/bygningen som rommet befinner seg i.

Organisasjonseide bygg

Hus/bygninger som er eid av frivillige kulturorganisasjoner, for eksempel ungdomslag. De fleste grendehus, ungdomshus og samfunnshus er organisasjonseide. Tros- og livsynsorganisasjoner som eier hus vises delvis som egen eier-kategori, men diskuteres i sammenheng med andre organisasjonseide hus i analysen.

Vedlegg 4 Husene det frivillige kulturlivet bruker

Tabellen nedenfor viser hva slags type hus lagene i pilotkommuner bruker. De to første kolonnene med tall tar utgangspunkt i husene som er kartlagt, mens de to kolonnene lengst til høyre tar utgangspunkt i brukererfaringene for henholdsvis øving og framføring. Hustypene som brukes mest er markert med oransje tall i tabellen.

Hustype	1. Andel av husene i kartleggingen	2. Andel av husene med registrert aktivitet	3. Andel lag som øver i slike hus	4. Andel lag som framfører i slike hus
Barneskole	8,7 %	12,6 %	16,4 %	7,2 %
Barne- og ungdomsskole	4,0 %	3,6 %	4,5 %	1,8 %
Ungdomsskole	2,4 %	6,4 %	8,2 %	5,7 %
Videregående	1,6 %	2,8 %	3,7 %	1,1 %
Kulturskole	0,7 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %
Kulturhus	8,9 %	16,0 %	13,0 %	19,7 %
Samfunnshus / grendehus / ungdomshus	26,9 %	17,7 %	16,4 %	21,5 %
Kirkebygg (Den norske kirke)	16,5 %	17,3 %	14,7 %	20,4 %
Menighetshus (Den norske kirke)	5,8 %	6,4 %	7,3 %	6,1 %
Lokaler for øvrige livssyn	2,2 %	1,3 %	1,7 %	1,4 %
Barnehage	0,2 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %
Fritidsklubb	0,2 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %
Idrettslokale (ikke skole)	1,3 %	0,9 %	0,6 %	1,1 %
Museum	2,2 %	1,7 %	0,8 %	2,5 %
Serveringssted / bar / restaurant / kafe / selskapslokale	2,7 %	1,7 %	1,4 %	1,8 %
Bibliotek	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Eldresenter/sykehjem	0,7 %	0,2 %	0,3 %	0,0 %
Galleri	1,1 %	0,9 %	0,0 %	1,4 %
Konsertsted	1,8 %	1,5 %	0,6 %	1,8 %
Høyskole	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Annet	11,1 %	8,5 %	9,6 %	6,5 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %

I hva slags hus har de ulike typer lag sine øvinger?

Hustype	Kor (121)	Korps (82)	Band (19)	Teater (16)	Dans (27)	Annet (87)
Barneskole	14,0 %	40,2 %	5,3 %	6,3 %	11,1 %	3,4 %
Barne- og ungdomsskole	2,5 %	13,4 %			3,7 %	1,1 %
Ungdomsskole	7,4 %	13,4 %	5,3 %	6,3 %	3,7 %	6,9 %
Videregående	5,0 %	1,2 %	21,1 %			2,3 %
Kulturskole		1,2 %				
Kulturhus	9,1 %	9,8 %	15,8 %	18,8 %	22,2 %	17,2 %
Samfunnshus / grendehus / ungdomshus	2,5 %	11,0 %	26,3 %	56,3 %	33,3 %	26,4 %
Kirkebygg (Den norske kirke)	36,4 %	1,2 %				6,9 %
Menighetshus (Den norske kirke)	12,4 %	2,4 %	5,3 %			9,2 %
Lokaler for øvrige livssyn	2,5 %				7,4 %	1,1 %
Barnehage		1,2 %				
Fritidsklubb					3,7 %	
Konsertsted					3,7 %	1,1 %
Idrettslokale (ikke skole)	0,8 %				3,7 %	
Museum	0,8 %					2,3 %
Serveringssted / bar / restaurant / kafe / selskapslokale	3,3 %		5,3 %			
Eldresenter/sykehjem					3,7 %	
Annet	3,3 %	4,9 %	15,8 %	12,5 %	3,7 %	21,8 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

I hva slags hus har de ulike typene lag sine framføringer?

Hustype	Kor (70)	Korps (48)	Band (20)	Teater (15)	Dans (12)	Annet (111)
Barneskole	1,4 %	37,5 %			8,3 %	
Ungdomsskole	12,9 %	8,3 %		6,7 %	8,3 %	0,9 %
Videregående			15,0 %			
Samfunnshus / grendehus / ungdomshus	4,3 %	18,8 %	30,0 %	60,0 %	8,3 %	28,8 %
Kulturhus	14,3 %	16,7 %	15,0 %	20,0 %	50,0 %	22,5 %
Konsertsted			5,0 %			3,6 %
Galleri			5,0 %			2,7 %
Musem	1,4 %					5,4 %
Idrettslokale (ikke skole)		2,1 %			8,3 %	0,9 %
Serveringssted/bar/restaurant/kafe/selskapslokale	1,4 %		10,0 %			1,8 %
Kirkebygg (Den norske kirke)	47,1 %	4,2 %	5,0 %			18,0 %
Menighetshus (Den norske kirke)	11,4 %	2,1 %	5,0 %			5,4 %
Lokaler for øvrige livssyn	1,4 %				16,7 %	0,9 %
Annet	4,3 %	2,1 %	10,0 %	13,3 %		8,1 %
Barne- og ungdomsskole		8,3 %				0,9 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Hvem eier husene?

Eier	Andel av husene i kartleggingen	Andel av registrerte aktiviteter i denne eiertypen	Andel lag som øver i hus med denne eiertypen	Andel lag som framfører i hus med denne eiertypen
Kommune	31,4 %	46,9 %	51,1 %	39,1 %
Fylkeskommune	2,0 %	3,0 %	3,7 %	1,4 %
Stat	0,9 %	0,4 %	0,3 %	0,4 %
Organisasjon	27,4 %	17,9 %	16,4 %	22,9 %
Privat	16,0 %	8,1 %	6,5 %	9,7 %
Den norske kirke	22,3 %	23,7 %	22,0 %	26,5 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %

Byggeår

Alder	Kartlagte hus	Andel lag – øvingslokale	Andel lag – framføringslokale
Før 1800	4,7 %	2,5 %	4,3 %
1801-1900	9,6 %	3,7 %	7,5 %
1901-1950	22,0 %	13,3 %	15,8 %
1951-1980	23,8 %	28,8 %	25,1 %
1981-2000	10,9 %	8,5 %	7,9 %
Etter 2000	14,7 %	23,4 %	24,4 %
Ukjent	14,3 %	19,8 %	15,1 %
Sum	100 %	100 %	100 %

Behov for oppgradering av organisasjonseide hus

For organisasjonseide hus har kartleggingen et eget skjema for å beskrive utbedringsbehov. Det er til sammen 54 organisasjonseide hus som er kartlagt i de åtte pilotkommunene. Tabellen under viser andel av de organisasjonseide husa som har behov for oppgradering, reparasjon eller utskiftninger på ulike områder:

Type oppgradering	Andel hus som trenger denne typen oppgradering
Kjøkken	12,3 %
Dører	13,7 %
Vinduer	20,5 %
Isolasjon	13,0 %
Elektrisk	10,3 %
Vegger	14,4 %
Gulv	10,3 %
Tak	17,1 %
Vann	4,1 %
Toalett	15,1 %
Annet	8,2 %

Det er 54 % av de kartlagte husa som angitt behov for oppgradering på minst en av områdene. Det er 47 organisasjonseide hus som har gitt et anslag på hvor mye nødvendig oppgradering vil koste. Kostnaden varierer fra 12 000,- kroner til 7,5 millioner. I gjennomsnitt vil oppgradering for disse husa koste 853 000,- kroner.

Vedlegg 5. Rommene det frivillige kulturlivet bruker

Som vist i kapittelet om datagrunnlag og metode, så er det 358 rom som er kartlagt i de 25 kommunene. I skjemaet for registrering av rom, så har respondentene krysset av for om rommet brukes til øving, framføring, begge deler eller ingen av delene. Rommene fordeler seg som vist i tabellen under:

	Andel av rommene
Brukes bare til øving	26,8 %
Brukes bare til framføring	29,6 %
Brukes både til øving og framføring	35,9 %
Brukes verken brukes til øving eller framføring	7,7 %
Sum	100 %

Som ventet, så brukes rom i skoler mer til øving enn til framføring, mens kirkerom brukes mer til framføring enn til øving. Over halvparten av kirkerommene som med i kartleggingen brukes til framføring og ikke til øving.

Antall publikummere og antall framføringer per år

I skjemaet for rom har kommunene angitt publikumskapasitet og et anslag på antall framføringer per år. Dette fordeler seg som vist i tabellen under:

Publikumskapasitet i rommet	Antall rom	Snitt antall framføringer per år
0-50	75	11
51-100	105	17
101-200	117	18
201-400	88	18
401-1000	33	63
Over 1000	3	16

Vedlegg 6. Tilgjengelighet

I plan- og bygningsloven er det stilt krav om universell utforming av bygninger for publikum (allmennheten) skal være universell utformet. Kulturalliansen har i kartleggingen hatt samarbeid med Tilgjengelighetsmerket, som er en sertifisering for kunst- og kulturaktører som har god tilgjengelighet for mennesker med nedsatt funksjonsevne på sine arrangementer. Vi har i samråd med dem plukket ut fire kriterier for tilgjengelighet som er brukt for kartleggingen av rom.

I tabellen under har vi tatt utgangspunkt i brukererfaringene og vist hvilken andel av lagene som øver og framfører i rom der hvert kriterium er oppfylt:

Kriterium	Andel lag som øver i rom der dette er innfridd	Andel lag som framfører rom der dette er innfridd
Dørbredde minst 90 cm	67,5 %	75,3 %
Trinnfri adgang	56,5 %	64,2 %
Teleslynge	18,9 %	30,1 %
Handicap-toalett i nærheten	56,5 %	64,2 %

49,2 % av lagene øver i rom som både har tilstrekkelig dørbredde, trinnfri adgang og handicap-toalett i nærheten. 54,8 % av lagene har framføringer i lokaler der disse tre kriteriene er oppfylt.

4.2.4 Brukertilfredshet

I skjemaet for brukererfaringer blir lagene spurt om hvor fornøyd de er med lysforhold, lydforhold / akustikk, ventilasjon / varme, tilgang på lokalet og lagerforhold. For hvert av disse forholdene kan de krysse av for:

- meget misfornøyd
- ganske misfornøyd
- ganske fornøyd
- helt fornøyd

Tabellen under viser andel lag som har krysset av på helt fornøyd eller ganske fornøyd for hvert av forholdene:

	Andel lag helt eller ganske fornøyd med øvingsrom	Andel lag helt eller ganske fornøyd med framføringsrom
Lysforholdene i rommet	85,7 %	82,2 %
Lydforhold / akustikk	79,6 %	83,4 %
Ventilasjon / varme	76,5 %	83,3 %
Tilgang til lokalet	88,8 %	88,4 %
Lagerforhold	56,0 %	56,9 %

Lagerforhold er altså det aspektet som lagene er minst fornøyd med.

Vedlegg 7. Akustikk og dimensjoner på rommet

For det frivillige kulturlivet er akustikk viktig av flere årsaker. For de som driver med musikk eller tale er det viktig at de hører seg selv og de andre passe godt. Når man hører egen stemme eller eget instrument kan man tilpasse og korrigere egen framføring slik at det låter best mulig. Det er også viktig å høre de andre slik at man kan tilpasse sin egen framføring slik at det låter bra sammen med de andre. For instruktør / dirigent er det selvfølgelig viktig å kunne høre alle de medvirkende.

Det er mange faktorer som spiller inn om man skal bedømme hvorvidt et rom har akustikk tilpasset den aktiviteten som drives der. Norsk musikkråds normer og anbefalinger for musikklokaler¹ omtaler de viktigste akustiske kriteriene i prioritert rekkefølge:

- Romvolum
- Romgeometri og dimensjoner (inkludert form på rommet, form på tak og utforming av scene)
- Etterklangstid
- Akustiske tilpasninger
- Bakgrunnsstøy

Kriterium	Kor (117 lag)	Annen lydsvak musikk (24 lag)	Teater ()
Tilstrekkelig volum på rommet	47,9 %	70,8 %	
Tilstrekkelig takhøyde	49,6 %	62,5 %	
Tilstrekkelig areal på rommet	74,4 %	83,3 %	
Forhold mellom lengde og bredde OK	59,8 %	45,8 %	
Alle kriteriene oppfylt	19,7 %	25 %	

Rommene som brukes til lydsterk musikk

Med lydsterk aktivitet menes akustisk lyd fra lydsterke instrumenter. Eksempler er korps, storband og symfoniorkestre.

Tabellen på neste side viser andel av lagene som øver i rom som tilfredsstillende de ulike kravene til dimensjoner på øvingsrommet i NS 8178 gitt antall personer som deltar på aktiviteten:

¹ <https://www.musikklokaler.no/fagressurser/publikasjoner/publikasjoner>

Kriterium	Korps (81 lag)	Annen lydsterk musikk (15 lag)
Tilstrekkelig volum på rommet	50,6 %	40 %
Tilstrekkelig takhøyde	47,4 %	40 %
Tilstrekkelig areal på rommet	59,0 %	40 %
Forhold mellom lengde og bredde OK	64,5 %	53,3 %
Alle kriteriene oppfylt	21,9	6,7 %

Det er altså bare ett av fire korps som tilfredsstillt kravet til dimensjoner i NS 8178. Den enkeltfaktoren som utgjør det største problemet, er takhøyden.

Rommene som brukes til forsterket musikk

Med forsterket musikk menes all sang og musikk som formidles via forsterkeranlegg.

Tabellen under viser andel av lagene som øver i rom som tilfredsstillt de ulike kravene til dimensjoner på øvingsrommet i NS 8178 gitt antall personer som deltar på aktiviteten:

Kriterium	Band (19 lag)	Annen forsterket musikk (2 lag)
Tilstrekkelig volum på rommet	57,9 %	100 %
Tilstrekkelig takhøyde	52,6 %	100 %
Tilstrekkelig areal på rommet	63,2 %	100 %
Alle kriteriene oppfylt	42,1 %	100 %

Samlet oversikt på tvers av sjangere

Tabellen under tar med alle typer lag fra tabellene over - lydsvak, lydsterk og forsterket musikk:

Kriterium	Alle typer lag
Tilstrekkelig volum på rommet	51,6 %
Tilstrekkelig takhøyde	50,2 %
Tilstrekkelig areal på rommet	66,9 %
Forhold mellom lengde og bredde OK	59,5 %
Alle kriteriene oppfylt	22,4 %

Etterklang

Tabellen under viser andel av øvingslokalene for lydsvak, lydsterk og forsterket musikk:

Kriterium	Lydsvakt	Lydsterkt	Forsterket
Tørt	43,0 %	55,1 %	63,2 %
Klangfullt	57,0 %	44,9 %	36,8 %

Neste tabell viser andel av framføringslokalene for lydsvak, lydsterk og forsterket musikk:

Kriterium	Lydsvakt	Lydsterkt	Forsterket
Tørt	29,0 %	44,8 %	50 %
Klangfullt	71,0 %	36,8 %	50 %

Bakgrunnsstøy

	Andel lag som bruker rom til øving	Andel lag som bruker rom til framføring
Ikke hørbar bakgrunnsstøy	66,7 %	70,3 %
Hørbar bakgrunnsstøy	30,3 %	27,7 %
Sjenerende bakgrunnsstøy	3,0 %	2,0 %

Nr 1-2018 Kulturalliansens tilstandsrapport for det frivillige kulturlivet 2018
Nr 2-2021 Rom for kultur - rapport etter kartlegging av 8 pilotkommuner
Nr 3-2022 Rapport etter kartlegging av 25 kommuner
Nr 4-2022 Rapport etter kartlegging av Strand kommune
Nr 5-2022 Kulturalliansens tilstandsrapport for det frivillige kulturliv 2022
Nr 6-2022 Kulturalliansens rapport om kommunale kulturråd
Nr 7-2022 Rapport etter kartlegging av Rælingen kommune
Nr 8-2022 Rapport etter kartlegging av Time kommune

KULTURALLIANSEN

Kulturalliansen, Øvre Slottsgate 2b, 0157 Oslo, kultur@kulturalliansen.no
www.kulturalliansen.no